

AKP'nin Temel Çelişkisi: Muhafazakâr mı Özgürlükçü mü?

Ceren Selmanpakođlu

2012

İnsanlar “kimlik”lerini, ideolojiler de tanımlarını belli sabitler, değişmezler üzerine kurarlar. Muhafaza edilen sabit tanımlar üzerine kurulan varlık alanları ile değişimin tekinsizliğinden korkan insanlara güven tesis ederler. Kendinden, kendi potansiyelinden, kendi özgürlüğünden korkan insan; katı-sabit olanın çelişkilerinin apaçıklığına rağmen, tanımsızlığın özgürlüğü yerine katılıkların muhafazasını yerleştirir. Böylece kendinden korkan insan, başkasının ya da toplumun sabitlerine kendini teslim ederek her türlü muhafazakârlık biçiminde rahat eder. Hâlbuki görmez ki sabit-masif olanlar, esnek olanlardan yıkılmaya daha yatkındır. Yani, asıl güvenilmez, tekinsiz olanlar, her an parçalanabilir olan katılıklar, muhafazakârlıklardır.

Muhafazakârlık; varolanın, mevcut durumun korunması, yani,“statükoculuk” anlamına gelirken özgürlükçülük, mevcut olanın, yani statükonun yıkılması ve yeniye alan açılması anlamına gelir. AKP'nin üstüne kurulduğu temel çelişki, muhafazakârlıkla birlikte özgürlükçü olma iddiasıdır. AKP'nin, muhafazakârlık temelinde kurulduğu halde söylemsel olarak özgürlükçülük iddiası bu çelişkiyi doğurur. AKP'nin muhafazakârlığı Kur'an-ı Kerim'in kılıfına saklanmıştır. Yaratılan ahlakî kurgunun gücünü ve meşruiyetini Kuran-ı Kerim'den aldığı iddia edilerek kitap yorumdan uzaklaştırılıp *değişmezliği* ilan edilir. Bu değişmezlik, katılık tam da muhafazakârlığın dayanağı olur. Dolayısıyla, hem statükocu, muhafazakâr hem de özgürlükçü olunamaz.

“Radikal İslamcı” diye tanımlana gelen – “radikal” ifadesiyle sistem dışıy-mış izlenimi yaratılan- anlayış aslında belki de en samimi, ne olduğu en açık olan anlayıştır. Kendinden feragat edip tüm varlığını teslim etmenin en açık örneğidir. Kurallarını net koyar ve düşünce üretimini her koşulda dışarıda bırakır. Bu tam kapalılıkta aslında tutarlılık vardır. Tutarlılığı, farkında olduğu çelişkilerin tam da sorgulanamazlığı üzerine kurulmuş bir anlayış olmasından gelir.

Muhafazakârlık tahakkümden, yani başkasına kendi anlayışını dayatmaktan ayrılamaz. Çünkü her değişim, muhafazakâr için bir tehdide dönüşeceğinden tahakkümcü olup statükosunu sürdürme itkisini, korkusunu taşır. Sığınılan Kur'an-ı Kerim bir tahakküm nesnesine dönüşür. Gücünü kitaptan alması tahakkümün meşru olduğu sanrısını yaratır. Bu nedenle tahakkümcü değilmiş gibi görünerek muhafazakârlıktan aslında ayrılmaz olan tahakküm arzusunu özgürlük söylemiyle örtmeye çalışan

AKP'nin eylemleri hiçbir şekilde özgürlükçü olamaz. Çünkü olursa, muhafaza ettikleri yıkılır. Dolayısıyla, özgürlük, AKP'nin muhafazakârlığını dağıtır.

Aynı çelişkiye tersten bakıldığında, CHP, özgürlükçülük temeli üzerine kurulmuş olmakla birlikte kendine muhafaza edeceği sabit dayanak noktaları yaratır. CHP'nin muhafazakârlığı Atatürk'ün bedenine saklanmıştır. Bu Atatürk'ün kendisi değil, nesneleştirilen bir Atatürk'tür. Bir yandan özgürlükçü olup diğer yandan Atatürk'ün bedenine sığınan muhafazakârlık hem CHP'nin çelişkisidir hem de Atatürk'ün ilkelerinin içini boşaltır. Bu da kaçınılmaz olarak o ilkelere ters düşer. Bir yandan da özgürlüğün imkân vereceklerinden korkularak belli değerler değişmez kılınıp muhafazakârlaşılır. Buradan çıkan çelişki şudur: Bir şey ne kadar muhafaza edilmeye, değişmez kılınmaya çalışılırsa, korunmaya çalışılan kendi kendini dağıtmak için o kadar kolay hareket eder. Dolayısıyla, muhafazakârlık, CHP'nin özgürlükçülüğünü dağıtır.

İnsanlar değişmekten korkar çünkü inşa ettikleri kimliğin dağılacağından korkarlar. Doğrudur, zaten bir inşa edilmişlik olan kimliğin değişmesi demek bir anlamda o kimliğin zaten hiç varolmadığının göstergesidir ve kabullenilmesi güç bir iştir. Ama diğer yandan "düşünen varlık" dediğimiz insan eğer değişmiyorsa ne kadar düşündüğü ya da neye göre düşündüğü de sorguya açık demektir. Ne özgürlüğün ne de muhafazakârlığın sorgulanmaması, ne anlama geldiklerinin düşünülmemesi "düşünen varlık"la çelişir. Ama zaten insan aslında "çelişkiler varlığı"dır!